

Ügyszám: NAIH/2015/3006/2/J
NAIH/2015/3008/2/J
NAIH/2015/3009/2/J
Ügyintéző: dr. Bíró János
Hiv. szám: BM/4345-5/2015.

Dr. Magyariné dr. Nagy Edit részére
helyettes államtitkár

Belügyminisztérium

Budapest

andrea.farkas.rekasine@bm.gov.hu

Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszony!

Az elektronikus hírközléssel kapcsolatos és a személyazonosítást elősegítő informatikai rendszerek üzemeltetésével összefüggő jogszabályokról szóló kormány-előterjesztés tervezete 2015. április 28-án azzal érkezett meg a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban Hatóság), hogy a véleményadási határidő 2015. április 29.

Előzetesen jelezzük a következőket:

- Az egy napos egyeztetési határidő aránytalanul rövid és véleményünk szerint nem elég a számos bonyolult adatvédelmi problémát felvető tervezet elmélyült és megalapozott véleményezésére.
- Az előterjesztés több olyan tárgykört ölel fel, amelyek között az összefüggés esetleges, vagy éppen teljesen hiányzik. Nem világos, hogy milyen rendezőelv alapján kerültek e tartalmak egy előterjesztésbe.

Az előterjesztésben foglaltakkal kapcsolatban Hatóságunk álláspontja a következő:

- Nem kifogásoljuk, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatók számára a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat határozza meg a helymeghatározási adatok átadásának követelményeit.
- Bár az előterjesztés címe nem utal rá, a tervezet a személyes adatok védelmét érintő lényeges korlátozás bevezetését irányozza elő, nevezetesen olyan jogi feltételrendszer kialakítását, amely a jelenleginél sokkal inkább hozzáférhetővé teszi az elektronikus kereskedelmi szolgáltatásokat az erre feljogosított állami szervek által végzett titkos információgyűjtés számára. A tervezet ennek jegyében elő kívánja írni az elektronikus kereskedelmi szolgáltató együttműködési és adatszolgáltatási kötelezettségét. Ezzel

kapcsolatban Hatóságunk abból indul ki, hogy az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások mind nagyobb szerepet kapnak az emberek magánéletében és a másokkal való kapcsolattartásban. Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások elterjedésével és fejlődésével egyre több és egyre többféle személyes adatot kezelnek az érintettekről, amelyek a magánélet és a kapcsolattartás olyan szegmenseire is kiterjednek, amelyek korábban az emberi magánszféra állami szervek és cégek által érinthetetlen területéhez tartoztak. A magánélet és a kapcsolattartás elektronikus kereskedelmi szolgáltatásokkal összefüggő részének állami szervek általi megfigyelése a személyes adatok védelméhez, valamint a magán- és családi élet, az otthon és kapcsolattartás tiszteletben tartásához fűződő jogot érinti. Hatóságunk elfogadja, hogy az államnak legitim nemzetbiztonsági és bűnüldözési igénye van az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások titkos megfigyelésére, ám nyomatékosan felhívjuk a figyelmet arra, hogy a tervezett módosítás nem csökkentheti az információs alapjogok jelenlegi védelmi szintjét. Példaképp említhető, hogy ha az elektronikus hírközlési szolgáltatás útján továbbított kommunikáció (például telefonbeszélgetés) tartalmának megismerése és az észlelt technikai eszközzel történő rögzítése a hatályos törvények alapján a titkos információgyűjtés külső engedélyhez kötött módja, akkor az elektronikus kereskedelmi szolgáltatás igénybevételével történő kommunikáció (például egy Skype-hez hasonló szolgáltatás) tartalmának megismerése és rögzítése is csak a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés lehet. Az egy napos véleményezési határidőre tekintettel nincs módunk e gondolat bővebb, részletesebb kifejtésére. Véleményünk szerint célszerű lenne, ha az előterjesztő adatvédelmi hatásvizsgálatot csatolna a tervezett szabályozáshoz, hogy annak információs alapjogi hatásai felmérhetők legyenek.

- Az 5. § (1) bekezdése (Ektv. 13/A. § (6) bekezdés) kapcsán jelezzük, hogy személyes adata vonatkozó adattovábbítási kötelezettséget nem általában jogszabály, hanem csak törvény írhat elő. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 5. § (3) bekezdése értelmében az adatok megismerhetőségéről, azaz az adattovábbításról az adatkezelést elrendelő törvénynek kell rendelkeznie, ezért javasoljuk az Ektv. 13/A. § (6) bekezdésében meghatározni, hogy az adatok igénylésére mely szervek, milyen célból jogosultak.

- A tervezet 5. § (3) bekezdése (Ektv. 13/B. §) adatmegőrzési kötelezettséget kíván előírni az elektronikus kereskedelmi szolgáltatók számára. Hatóságunk korábban véleményezte a Belügyminisztérium azonos tárgyú előterjesztését. Az ügyben kiadott állásfoglalásunk itt olvasható: <http://naih.hu/files/NAIH-2791-2-2014-J-141205.pdf> Hatóságunk álláspontja azóta nem változott.

- A tervezet Arcképelemző Központtal kapcsolatos szabályai önálló adatvédelmi jogi megítélést igényelnek, mert azok nincsenek összefüggésben az Eht. és az Ektv. titkos információgyűjtéssel kapcsolatos módosításával. A biometrikus arcképadat kezelésére és felhasználására vonatkozó belügyminisztériumi elképzelések a korábbi egyeztetéseken elhangzottak alapján ismertek Hatóságunk számára és 2014. folyamán a NAIH-2264-2/2014/J és a NAIH-2264-6/2014/J számú állásfoglalásunkban már megküldtük észrevételeinket és javaslatainkat Önöknek. (A hivatkozott állásfoglalások szövegének webes elérhetőségei: <http://naih.hu/files/NAIH-2264-2-2014-J-141013.pdf>, valamint <http://naih.hu/files/NAIH-2264-6-2014-J-141204.pdf>)

Sajnálattal tapasztaljuk, hogy az Arcképelemző Központtal kapcsolatos szabályozási tervezet nem tükrözi Hatóságunk álláspontját. Ezért jeleznünk kell, hogy a tervezett szabályozás olyan előfeltevésre épül, amely álláspontunk szerint téves, megalapozatlan és nem egyeztethető össze a személyes adatok védelmének alapvető követelményeivel.

Az Arcképelemző Központ létrehozásáról és feladatairól szóló kormányrendelet tervezetének 5-7. §-hoz fűzött indokolás szerint

„Az állóképes arcképelemzői tevékenység az érintettekkel össze nem kapcsolható, önmagukban személyes adatnak nem minősülő arcképmásokból képzett profil adatok és az adatigénylő által rendelkezésre bocsátott ismeretlen személyek személyektől származó minták összevetését valósítja meg.”

Ugyanakkor a kormányrendelet-tervezet indokolásának általános része elismeri, hogy az arcfelismerő rendszer létrehozásának célja egy olyan, egyedi jellemzőkön alapuló személyazonosítási módszer, illetve eljárás bevezetése, amelynek segítségével nagy pontossággal állapítható meg egy adott személy személyazonossága. Rá kell mutatnunk, hogy ha az adatkezelés célja meghatározott természetes személy azonosítása, akkor ez nyilvánvalóan személyes adatkezelés és az azonosításhoz felhasznált adat személyes adat. Értelmezhetetlen számunkra az indokolásnak az a része, amely szerint *„az állóképes arckép azonosítás nem azonos a személyazonosítással”*. Ha az érintett arcképét összevetik az arckép biometrikus profiljával és megállapítják vagy kizárják ezen adatok összefüggését, akkor nyilvánvalóan személyes adatokat tárolnak és használnak fel személyazonosítás céljából. A biometrikus profiladat természetes személlyel összefüggésbe hozható adat, ezért nyilvánvalóan személyes adat. Ebből a szempontból lényegtelen, hogy az arckép és a biometrikus profil összevetését végző állami szerv, illetve a tevékenységet végző személyek ismerik-e az érintett személy további azonosító adatait, például a születési helyét és idejét, vagy a lakcímét. Az adatkezelés jogi megítélését az sem befolyásolja, hogy az azonosítási technológia jelen állása szerint önmagában a biometrikus arckép profiladat alapján nem lehet 100%-os biztonsággal azonosítani az érintettet, hiszen más azonosítási módszerek és eljárások is csak bizonyos hibaszázalékkal alkalmazhatók.

Az arcképmásból képzett biometrikus profiladat ténylegesen és a jogi megítélést illetően nem azonos az arcképmással, mert a kétféle adatnak eltérő az információtartalma, mások a lehetséges felhasználási módzataik és nem rendszerint helyettesíthetők egymással. Hatóságunk ezzel kapcsolatban fenntartja a következőket:

„A szabályozási keretre kiható lényeges jogértelmezési kiindulópont, hogy a biometrikus profiladat nem azonos azzal a személyes adattal (kiindulási adattal), amelyből képezték (például arcképmással, aláírással stb.). Ezért azon adatkezelők, melyek a rájuk vonatkozó törvény alapján jelenleg jogosultak valamely kiindulási adat kezelésére, ezzel nem nyertek automatikusan felhatalmazást arra, hogy a kiinduló adatból biometriai profilt képezzenek és biometriai adatkezelést végezzenek.”

Az ismertetett érvek alapján, figyelembe véve az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltakat a biometrikus arcképazonosítás kormányrendeleti szintű szabályozása nem megfelelő.

- A törvénymódosítási tervezet részben homályban hagyja, hogy az arcképből képzett biometrikus profil, mint személyes adat kezelésére mely adatkezelők által, milyen módon, milyen adatkezelési célok elérése érdekében fog sor kerülni. Ezzel kapcsolatban két szempontra kell rámutatni:

1. A személyes adatok védelmének általános szabályait meghatározó Infotv. 5. § (3) bekezdése szerint kötelező adatkezelés esetén a kezelendő adatok fajtáit, az adatkezelés célját és feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelés időtartamát, valamint az adatkezelő személyét az adatkezelést elrendelő törvény, illetve önkormányzati rendelet határozza meg.

2. Egy demokratikus jogállamban egy törvényi szabályozás megalkotására irányuló minisztériumi tervezetnek olyan teljes és részletes információkat kell tartalmaznia a javasolt jogszabályi változtatások lényegéről és hatásairól, hogy a törvényhozó hatalom, azaz az Országgyűlés, valamint a közvélemény, azaz az állampolgárok közössége megalapozott véleményt alkothasson arról, hogy a törvény elfogadása esetén milyen hatást fog gyakorolni az alapvető jogok érvényesülésének feltételeire. Álláspontunk szerint a véleményezett előterjesztés jelenleg e követelménynek nem felel meg.

Budapest, 2015. április „ 30. ”

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár